

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrata:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stalnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Frajmavrarska potrpnost.

Nasprotniki katoliške cerkve ji pri vsaki
priliki očitajo njeno nestrpljivost, nasprotno
pa hvalisajo potrpnost drugovercev in zlasti
bratov framasonskih. Da je pa vse to le gola
hinavščina, razvidno je iz prvega organa nem-
ških frajmavrarjev „Die Bauhütte“ J. 1875, ki
na strani 132 piše:

„V svojem prizadevanji po vesoljnem go-
spodovavstvom našla je katoliška cerkev naj-
več ovire pri nemškem narodu. Od tod boji
nekdanjih nemških cesarjev, od tod cerkvena
reformacija na Nemškem, od tod boji sedanjega
časa. Novo nemško cesarstvo bi bilo lahko
imelo mir, kajti katoliška cerkev hotela se je
z njim porazumeti; pa vodje državi so spre-
videli, da ta mir bi vničil cesarstvo, omiko in
svobodo. Zato imamo boj med državo in cer-
kvijo, ki mu v zgodovini ni enakega. . . Vsak
katoličan na Nemškem se mora vprašati: Ho-
čem li cerkvi bolj pokoren biti kakor državi?
Se hočem li vstopiti na stran papeževo, ali na
stran domovinsko? Toda ni dovolj ti vprašani
staviti in odgovoriti na nji le na tihem; treba
se je odločiti, kakor se možem in rodoljubju
spodobí. Pa žalibog, da večina ljudstva ni od-
ločna zanašaje se, da bode zmagala država ali
cerkev, ne da bi se posamezni vtikali v boj.
pa ravno to največ pripomore, da se notranji
boji domovine podaljujejo in mir državljanov
zabranjuje. Se hoče li družba prostozidar-
ska, katere namen je pospeševati le dobro in blago,
svobodo in resnico, postaviti na stran neod-
ločnega ljudstva? Ne! Če hoče doseči svoj

namen, tega ne more storiti. . . Mi smo strp-
ljivi tudi proti verskoslaboumni bratom. Ne
morem pa vsled tega trditi, da naj se naša
strpljivost raztegne do malomarnosti, do vne-
marnosti, ki si celó pripravnost pri njih, ki
želé biti sprejeti, brez preiskovanja za gotovo
misli. Tako imenitna lastnost, kakoršna je
ljubezen do domovine, se ne sme dokazovati
iz sklepanja, ko bi bilo to še tako umoslovno,
ampak iz dejanj in iz naravnostnega očitnega
obnašanja. Nobenostranost prostomavtarstva v
cerkvenih in državnih zadevah, ki se rada
zveže v vnemarnost, mu je že veliko škode
napravila. . . Meni se dozdeva da je prostoma-
vatarska strpljivost ob enem tudi vir nede-
lavnosti, ki marljive može odvrtače od snidnic,
kar jim gotovo ne more v čast biti.

Srčnost, več srčnosti, to zahtevajo mnogi
prostomavtarji od društva, zlasti sedaj, ko se
je vnela borba med državo in cerkvijo, ki ne
dopušča posredovanja, ki bo tudi določila mejo
tema največima človeškima družbama. . . Pred
vsem naj bi nemške snidnice sedaj kratko in
določno povedale njim, ki hočejo biti sprejeti,
brez kacega prikriivanja, kaj mislijo o priza-
devanji katoličanov, da morajo prostomavtarji
državne postave spoštovati, ko bi tudi duhovni
ali druge nedržavne oblasti kaj družega hotele.
Nasvetujem tedaj to-le zavezno pismo:

„Jaz podpisani trdim s tem pri svoji
vesti in pri svoji poštenosti, da jaz, katoličan,
novih vaticanskih verskih ukov ne spoznam
in jih ne bom spoznal, da velikoveč ustavo-
verne državne postave za pravne imam, ko bi
tudi te ne bile všeč papežu, cerkvenim vikšim
ali drugim duhovnom.“

Ta spis tako jasno priča, kaj frajmavrarji
nameravajo, da ga pač ni treba obširneje po-
jasnovati. Prostožidarji sami pripoznajo, da so
nepriistranski le v mirnih časih, da tem laglje
zakrivajo svoje slabe katoliški cerkvi in veri
sovražne namene; v burnih časih pa od udov
svojih tirjajo odločnost, da bi tem hitreje za-
trli katoliško cerkev. Omenjeni spis pa je tudi
v drugem pomenu silno važen. Liberalni listi
kaj radi očitajo cerkvi katoliški, da je ona
pričela boj z državo nemško, in da njena trmo-
glavost je kriva, da se cerkev in država ne
morete porazumeti. Sedaj framasoni pripozna-
vajo sami, da bi se bila nemška država lahko
pomirila s cerkvijo, ker je bila cerkev k po-
razumljenji pripravljena. Slabi nasledki, ktere
bo kulturna borba za narod nemški napravila,
se tedaj ne bodo smeli očitati cerkvi, ampak
državi, ki meni, da se boruje za kulturo in
svobodo, pa le streže nestrpljivosti framasonski.

Nekoliko opazek gledé slovenskih čas- nikov in naših cenzurnih uradov.

Zadnja „Slovenčeva“ obravnava pred de-
želno sodnijo v Ljubljani, dasiravno sama na
sebi ne posebno važna, je vendar mikavna in
podučna za nas. Poročilo o nji smo že podali
svojim bralcem, a dovoljeno naj nam bode, še
nekoliko spregovoriti o nji. Vspah njen je bil
nam le na pol ugoden, na pol ne. Ali že ta
vspeh je resnega pomisleka vreden, ker so ž
njega razvidni nasledki strogega ravnanja dr-
žavne policije in državnega pravdnštva zoper
slovenske časnike.

Črtica iz bosanske povesti.

Po Viencu priredil J. Steklasa.

(Dalje in konec.)

Bil je pa takrat na glasu nek občespo-
štovan brat Angel Zvizdović iz Vrhbosne
(sedanjega Blažuja), ki je videl, da kristjani
nimajo od nikod pomoči ter želel obvarovati
nesrečni narod pred okrutnim mrcvarenjem, in
preostala mesta in vasi pred pokončanjem.
Le ta brat stopi z nekoliko drugovi v glavni
šotor pred cara, ki je bil na ostroškem polju,
dve uri od Fojnice, ter mu dokaže (kakor neki
letopisec piše), da na tak način ne bode ni-
kdar pomiril Bošnjakov, nego naj odstrani vsako
okrutnost, a Bošnjakom podeli popolno slobodo
vere in državljanstva; ravno tako tudi onim,
ki so pobegnili od straha na ptuje, ko bi se
na poziv patrov vrnili v Bosno.

To se je caru jako dopalo, ter je zapove-
dal, da se naredi Zvizdoviću lep plašč nable-
ščen z malimi zvezdicami, da bode tako od-
govarjal njegovemu prezimenu; dá ga ž njim
zaogniti ter mu ga podari; ta plašč se še
dandanes hrani v fojničkem samostanu ko svet
ostanek iz tistih časov ter se rabi pri božjej

službi samo na velike praznike. — Zatem izdá
car pismeno „Athnama“ ali ugovor (kapitulacijo)
in ker je malo poznata, naj sledi tukaj v slo-
venskem jeziku:

„Athnama“.

„To je pravi ugovor — kapitulacija — z
velikim monarhom itd. itd.“

Jaz, ki sem sultan Mehmed Kan, dajem
na znanje vsem in vsakemu, kako se je poka-
zala moja velika milost proti fratrom, ki imajo
te moje naredbe; jaz sem zapovedal, da jih
nobeden ne sme vznemirovati, niti jim braniti,
niti se mešati v njihove cerkve, nego naj bodo
slobodni v mojem carstvu. Naj bodo slobodni
in varni tudi oni, ki bi odšli ali pa pobegnili,
kakor tudi oni, ki bi se vrnili; naj žive brez
vsacega straha v mojem carstvu in njihovih
cerkvah. Pa niti jaz, niti kdo od mojih ljudi
v vsem mojem carstvu ne sme vznemirovati,
mučiti ali zlostavljati njihovih ljudi — ljudstva
— blagá — cerkev. In ako bi pripeljali kak-
šnega človeka iz ptujega v moje carstvo, naj
jim bode slobodno, ker sem jih pomilostil s to
svojo carsko naredbo

In da nobeden ne sme proti temu pismu
delati, dokler bodo oni meni pokorni in v moji

službi, svečano prisegam: Tako mi velikega
Boga stvarnika nebes in zemlje; tako mi štirih
knjig; tako mi velikega našega preroka; tako
mi štiri in dvajset tisuč prerokov; in tako mi
moje sablje, koje pašem.

Pisano d. 28. N. l. 868“ (28. maja 1466.)“

Ta „Athnama“ je izvor vseh vstalih po-
vlastic in polahkanj, ktere so dali poslednji
cari fratrom in ljudstvu bosanskemu; med tem
pa se je morala pokazati vsakemu novemu muli
in veziru.

V velikej šoli carigradskej dobi tisti, ki
se najbolj uči in odlikuje, naslov mula ter
mulaluk sarajevski v Bosni za dar. — Ta mu-
laluk sarajevski more on sam uživati, ali ga
pa komu drugemu prodati, ter gotov denar v
v Carigradu prejemati.

Na mulaluk (okrožje) sarajevski spadajo
kadijuci (sodnije): sarajevski, kreševski, fojni-
ški, visočki, sjemiški itd. Sam je mula veliki
kadija (sodnik) v Sarajevu, ter ima pravico
po celem mulaluku postavljati in odstavljati
kadije, proti njim prizive sprejemati itd., celó
tako velika je njegova moč, da so večkrat sami
veziri nesrečni postali, ker niso ž njim v spo-
razumljenji postopali.

Iz poročila v zadnjem listu o tej obravnavi je znano, da je bil namreč prvi spis, zaradi kterega je bil list zasežen in stavek zapečaten, po izreku iste sodnije — čeravno ne istega sodišča —, ki je v prvič zasego potrdila in članek kot za javni mir nevaren spoznala, po pritožbi vrednikovi zoper prvo objektivno razsodbo za nenevarnega spoznan. Ta razsodba je gotovo pravična, sodniki so po natančnem prevdarjanji in pretresovanji članka prišli do prepričanja, da ni tega v njem, kar so državna policija, državno pravdnništvo in objektivno sodeča deželna sodnija prvi hip v njem iskali in videli. Članek je tedaj popolnoma nenevaren in sme zdaj med svet.

Vse to je prav. Pravica je govorila in izrekla, da smo mi imeli vzrok pritožiti se, da naša misel: da se nam je krivica zgodila, ni bila kriva misel. Pa ne samo nam se je krivica godila, marveč tudi naročnikom našim, ki imajo pravico do naših člankov, ktere so plačali. Recimo, da bi bil „Slovenec“ št. 111. zasežen le zavoljo tega članka, bi bil že poldrugi mesec ležal pod sodnijskim pečatom — zavoljo članka, o kterem sama deželna sodnija spozna, da ni nevaren. Se vé, da bi mi list zdaj nazaj dobili, ali kaj pomaga to! Materijalna škoda nam ni povrnjena, če hočemo naročnike odškodovati, moramo to na svoje stroške storiti — vse to le zaradi tega, ker se je članek državni policiji in državnemu pravdnilstvu nevaren zdel. Z zaseženim listom, če ga čez poldrugi mesec nazaj dobimo, nam škoda ni povrnjena, ker je zastaran, nič drugzega ko tiskan papir; druge odškodnine pa bi ne dobili.

Ravno to je, kar nas sili do resnega premišljevanja. Censurni uradi nam gledajo na prste kakor ljudem, kterim ni nič zaupati, in konfiskacij ni konca ne kraja. Da vse niso opravilene, to je pokazala ravno zadnja obravnava. Kdo pa zamore varovati, kdo je tu, da varuje slovenske časnike neopravičenih konfiskacij ali prav za prav takih, o kterih se pozneje skaže, da so bile neopravičene? Ta čuvaj je deželna sodnija. Dobro! Ali kaj pomaga po toči zvoniti, po požaru gasiti! Škoda se je že vselej zgodila, predno ima sodnija priliko razsoditi, ali se je zgodila po pravici ali po krivici. V postavi je sicer določba, da takrat, če sodnija — t. j. prva sodnija — zavrže konfiskacijo, se ima škoda, ako se kako odškodovanje tirja, povrniti iz blagajnice za to

odločene; vendar pa je gotova resnica to, da dozdaj ni dobil noben slovenski list še odškodovanja in tudi ne vem, če bi ga dobil, ker je med ono določbo in pripoznanjem odškodnine preveč drugih paragrafov, s kterimi se dá pritožba gledé na to in to odbiti.

Da je censurni urad večkrat prenagel pri konfisciranji, to je zdaj sama deželna sodnija pripoznala. Vendar pa ima prej ko slej neomejeno pravico zasegati liste in s tem delati škodo izdajateljem in naročnikom. To — to je, kar nas skrbi, ker so listi brez vsega varstva pred prenatragim ali prestrastnim ravnanjem policije in državnega pravdnništva. Treba kakega nadzorstva, kake kontrole, ki bi tema uradoma na prste gledala, treba, da sta ta dva urada odgovorna za škodo, ki bi jo listom v prenatragi neopravičeno storila, kakor so tudi listi s kavcijo odgovorni za svoje zadržanje. Formalno je pač tako nadzorstvo deželna sodnija sama, ki ima brž po tem, ko je list že pograbljen, tedaj v rokah policije, razsoditi, je li konfiskacija opravičena ali ne. Da pa to ni zadosti, to je pokazala zadnja obravnava, kajti vse one članke, zaradi kterih sta bila „Slovenec“ in „Narod“ zasežena, je sodišče, ki je imelo potrditi ali ovreči zasežbo, toraj policiji in državnemu pravdnilstvu pritrditi ali ne pritrditi, za nevarne spoznalo. Drugo sodišče je bilo druge misli in je nekaj teh člankov za nedolžne spoznalo. Prav! Ali med tem visi izdajatelj in odgovorni vrednik v zraku, kar gotovo ni prijetno, in če ga slednjič spuste na zemljo nazaj, ali je s tem vse popravljeno, poravnano? Gotovo ne! V neprijetnem stanu je bil, list je škodo trpel — ne po svoji krivdi, ampak po krivdi censurnih uradov. Tedaj je trpel po nedolžnem, a vendar odškodovanja za-nj ni!

Gledé takih razmer bi bilo pač silno treba kake preuredbe. V državnem zboru se kuje toliko manj ali celo nepotrebnih postav, le za časnikarstvo in za naročnike časnikov, kterih je v državi gotovo ogromno število, se nič ne zgodi. Zato bi bilo želeti, da bi naši vrli poslanci in sploh poslanci konservativne stranke, ktere časniki pri takih razmerah največ trpe, sprožili v državnem zboru to reč. Če kaj dosežejo ali ne, vsaj svet naj zve, kako se godi pri nas.

proti carskej naredbi zopet zvil in v poprejšnji zavitek s svojo roko stisnil.

Zdaj mu gvardijani čestitajo prihod, podarijo svečo, pesek in druge darove, izmed kterih je vreden spomena oven. Gvardijani so morali v celem okrožji najti najboljšega ovna, zaklati ga, odreti in očistiti, pa da mu veliki rogovi ostanejo na glavi. Na rogove so morali dati pozlačeno jabelko od lesa, in včasih tudi malo ogledalo na čelo. Tako pripravljenege ovna del je sluga za vrat tako, da je prve noge držal z desno roko, a zadnje z levo na svojih prsih, ostalo telo pa mu je bilo ovito okoli vrata. — Ko so gvardijani poklonili svoje darove, stopi tudi sluga na vrata s svojim ovnom; mula ga pogleda, a sluga mu obrne pleča, da vidi od zadej, kakšen je oven, potem se spet k muli obrne; ta mu dá znak, a sluga predá ovna mulinim slugam, ki že tukaj čakajo.

Zdaj je velel mula, da naj gvardijani sedejo, ali oni so morali klečati in si noge podviti; dal jim je potem črno kavo, a potem jih odpustil, resnobno jih opominjeva na zahvalnost in vernost proti caru. Oni so mu poljubili obleko in se priporočevali njegovej dobroti; potem so se nazaj pomaknili, do zemlje pri-

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. novembra.

Avstrijske dežele.

Ministerska harmonična celota se bo vendar le razkročila. „Gaz. Nar.“ namreč naznanja, da Ziemalkovski postane predsednik ali podpredsednik upravne sodnije, Vodzicki ali Dunajevski pa namesto njega minister poljski.

Celovski mestni zbor prosi državni zbor, da bi tudi za naprej nova poslopja skoz 24 let bila davkov prosta. Tudi se je osnoval nov tržni red za glavno mesto koroško.

V hrvatskem saboru zahtevala sta dr. Makanec in Popović, da naj se banu zbriše 4000 gld. opravilne priklade, 10.000 dispozicijskega zaklada pa naj se obrne za pribegle Bošnjake in Hercegovince. Makanec je tudi grajal, da ban ni prišel k seji. Oba predloga sta bila zavrnjena. 6. t. m. bila je končana posebna razprava o deželnem budgetu, ki se je sprejel po odborovih nasvetih. Včeraj imelo je biti 3. branje budgetne postave, potem pa sabor da božiča preneha.

Sibinjski okrajni zastop je 4. t. m. sklenil do cesarja in do ministerstva poslati deputacijo, ki se bode potegnila za pravice deželnega zakonika in za lastni občinski red. Tudi iz drugih krajev sedmograških Saksoncev se ji bodo pridružile deputacije, da rešijo deželo pomadjarjenja.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se čuje, da Ljubobratič je bil pred nekimi dnevi na Cetinjah, kjer se je posvetoval o daljnih operacijah in pa o začasni vladi, ktero hočejo ustajniki v Bosni in Hercegovini osnovati. V krajinu so te dni imeli ljudski shod, ki je sklenil poklicati vojvode ustajniške in priporočiti jim, da naj čez zimo nikar ne mirujejo. V ta namen pa potrebujejo 1000 opank in ravno toliko zimske obleke, odej in usnjatih torbic za streljivo. Če tega ne dobé, bi ne mogli prenašati mraza. Zato srbski listi priporočajo rojakom svojim, da naj jim omenjene reči prekrbe. Ustajniki v Hercegovini so iz Črnegore dobili 1000 novih pušk in zimske obleke. Če se sme turškim poročilom verjeti, znaša vojska turška v deželah, kjer ustanek razsaja, že kakih 120.000 mož. — Avstrijski konzul se je

Na dan odredjen po muli morali so priti v Sarajevo trije gvardijani iz treh bosanskih samostanov: fojniškega, sutjeskega in kreševskega. Pa ker morajo v Bosni fratri zunaj samostana hoditi v narodnej obleki, morajo oni za zdaj obleči svojo praznično obleko in v njej stopiti pred mulo v znak svoje slobode. To je: habit fraterski in velika kapa. Ta kapa je bila čisto smešna; ona je iz črne kože, dolga čez tri pedi, skoz votla in brez zgornjega pokrova, pa ko jo je človek nataknil, stala je in bila čisto kakor cev.

Na znak mulin so stopili gvardijani v sobo, kjer je on sedel s podvitimi nogami. — Prvi je šel gvardijan fojniški, noseč sabo pod levo roko „Athnamo“, ki je malo gledala iz zavitka, v kterem se je hranila; za njim je šel gvardijan sutjeski, noseč v levej roki k srcu pritisnjeno veliko voščeno svečo; a za njim kreševski, noseč ravno tako nekoliko zlatega peska, stolčene zlate rude, s kterim običavajo posipati pisma, da se prej posuše.

Mula, zagledavši „Athnamo“, je skočil na noge, vzel jo s svojo roko iz zavitka, pregledal točno ter jo pritisnivši na usta in na čelo v znamenje spoštovanja in svoje pokornosti

klonili in iz sobe izšli. — Zdaj so morali pa še sluge muline z denarji nadariti, potem so mogli slobodno oditi vsak v svoj samostan.

Vsi ti obredi so bili držani tudi pri obiskovanji vezirovem, samo da se njemu ni oven nosil, nego mesto njega je moral vsak gvardijan plačati v denarju svoto, ktero je on odredil. Ta davek se je imenoval po turški „džulus“. — Tudi so morali dajati denarje prvim vezirovim činovnikom kot čehaju, tevedaru, kavozbaši itd. — Vezir jim je potem dal pismeno priznanico, s ktero pripozna njihov prihod in carsko pomiloščenje, a zapoveduje svojim činovnikom, da spoštujejo carsko naredbo. Večkrat so veziri to priznanico pridrževali, samo da dobé več denarja. — Nazadnje je zapovedal vezir, da se vsak gvardijan ogrne z novim plaščem, ktere je dal on za-nje skrojiti in ktere so morali oni drago plačati, in potem jih je po turških običajih odpustil. — Oni so morali zdaj stopiti med sluge vezirove in jih obilno obdariti. — Zadnjikrat so bili tukaj gvardijani ogrnjeni s plaščem od Tahir-paše l. 1847. Bog daj, da bi sedanji ustanek rešil krščanstvo vsacega davka okrutnim Turkom, in da bi jim zasijala rešilna zvezda.

pri vladi turški bridko pritožil, da so se umorili nekteri kristijani, ki so bili pribežali v Dalmacijo. Pa državniki turški so neki odgovorili, da naj se kristijani, ki v Hercegovini ne morejo biti, preselijo drugam, in da bodo potem Čerkese poslali v deželo. Za Avstrijo bi bila to slaba zamena, ker bi morala na meji dalmatinski imeti vedno oddelek vojakov, da bi krotili tatinsko druhač čerkesko, ki bi sicer Dalmatincev ne pustila pri miru.

Med heregovinskimi ustajniki se razširja neka boje od njihovih vodjev sestavljena brošurica o pritožbah in najpoglavnejših vzrokih vstanka, ktera b koncu pravi: 1. Kristijani hočejo raje umreti kakor pa še dalje trpeti to zatiranje; nihče naj jim tedaj ne brani z mečem pritoriti si svobode; 2. prosijo kako krščansko vladno, da bi jim odkazala kak kotiček, kjer bi se naselili zapustivši deželo, na katero prokletstvo dežuje; 3. Bosna in Hercegovina naj se zedinite v samostalno državo, ktera bi sultanu plačevala leten davek in ki bi jo vladal kak vnanj krščanski princ; 4. vojna kake sosedne države naj zasede glavna mesta obeh dežel, dokler bi bila reč vravnana, ravnopravnost Turkov in kristijanov dognana in dano poroštvo, da nihče hudo in samovoljno ne bo napadal življenja, časti in imetja kristijanov.

Na Srbskem politična štrina še zdaj ni razmotana. Narodna skupština je glasovala za vojsko, za katero je minister Štefan Bošković iskreno govoril rekši, da hoče le s to pogojo ostati minister in raje odstopiti, kakor pa dovoliti, da bi domovina pred srbskimi in drugimi narodi osramotena propadla. Srbski listi so s tem sklepom narodne skupštine jako zadovoljni. „Istok“ naravnost piše: „Mi nikdar ne bomo politično samostalni, nikdar ne bomo otrsli tujega vpliva, nikdar ne imeli pravega državnega in narodnega življenja, nikdar kot Srbi in kot neodvisna država ne živeli, dokler mej svojih ne razširimo!“ Knezu pa sklep skupštine ni bil po volji in ker se vsled tega boji punta, ki bi skušal pahniti ga s prestola, so mu konsuli avstrijski, ruski in nemški, kakor se „Graničarju“ iz Belgrada poroča, neki ponudili, da bi v tem slučaju vojska avstrijska obsejala Srbijo in kneza Milana obvarovala na prestolu. Knez je to ponudbo neki sprejel.

Na meji turški stoji okoli 36.000 mož, ki prizadevajo deželi veliko stroškov. Vlada namerava za zdaj na posodo vzeti 2 milijona cekinov. Tudi kupčija in obrtnija tako pešate, da so v Belemgradu zaprli večidel vse magazine in pisarne in da se bode kmalo čulo o velikem krah.

Na Španjskem se kralju Alfonsu čedalje trje godi, in še liberalni listi pripoznavajo, da se ne bo mogel obdržati na kraljevem prestolu. Narod španjski do njega nima nobenega spoštovanja in nekteri listi celo poročajo, da je nedavno neki stotnik nanj celo ustrelil, kar pa ni kaj verjetno. Še mati njegova menda dosti zanj ne mara in hoče stopiti na stran Don Karlosovo, ker ji ministri njenega sina branijo priti na Španjsko. Karlitom je sicer vse eno, kaj počne bivša kraljica Izabela, a za Alfonsa je pomenljivo, da mu celo mati njegova hoče obrniti hrbet. Nasprotno pa Don Karlos čedalje bolj napreduje in vojna njegova, ktere poveljstvo je sedaj prevzel sam, začela se je pomikati proti jugu. General Queda bil je v tako vgodnem kraju, da bi se bil zamogel brez velikega truda ustaviti Karlitom, pa ker je vojaštvo njegovo silno oslajeno, moral se je umakniti v Mirando do Ebro. Tudi San Sebastian se še dalje (bombardira.)

Razun tega preté vladi sitnosti na otoku kubanskem, kjer hočejo Amerikanci potegniti se za tamošnje ustajnike in že delajo nekake priprave za vojsko. Tudi bo imela s Francosko vladno opraviti. Na otoku kubanskem je bil namreč neki Francoz umorjen; nekega družega so Alfonsisti siloma pregnali iz Verge ter iz hiše njegove naredili nekako trdnjavo, ne da bi ga bili za to odškodovali, in še enega so pri Bilbau ustrelili, ker je sprehajaje se pred mestom vojake prosil, da bi ga bili vzeli na voz. Francoski listi od svoje vlade tirjajo, da se mora za državljane svoje krepko potegniti in od vlade Alfonsove tirjati zadostenje.

Na Ruskem hočejo po vsaki ceni zatreti katoličane. Meseca oktobra je imela biti v Varšavi poroka hčere mestnega oskrbnika Lapozynskega. Svatje so bili že v katoliški cerkvi in ravno je hotel duhovnik poročati, kar pride neki človek, poslan od razkolniškega konzistorija s pismom, v katerem se katoliškemu duhovnu poroka prepove, češ, da nevestin oče je sicer zedinjenec, a ker se je grško-zedinjena cerkev prostovoljno združila s pravoverno, mora se rimsko-katoliška nevesta poročiti v cerkvi razkolniški. — Enak zgled ruske nestrpljivosti poroča se „Gaz. Nar.“ iz Konstantinovega. Ruski vradniki so v enomer nadlegovali grofa Aleksandroviča, da bi se poročil, ker ga je krstil zedinjeni duhoven, ko rimsko katoliškega ni bilo doma. Da bi se znebil nadležnežev, šel je grof v Petrograd in se je pred carom zarad te sile pritožil. Car pa mu je neki odgovoril: „Če jaz spoznavam vero razkolniško, zakaj bi je pa grof ne sprejel!“ Grof si sedaj prizadeva, da bi prodal vsa svoja posestva in preselil se v vnanje dežele, kjer mu ne bode treba zarad vere svoje preganjanja trpeti. Istina je tudi, da se je s katoliško cerkvijo zedinjenim vradnikom žugalo, da zgube službo, če se „prostovoljno“ ne povernejo k staroverski cerkvi; istina je, da je katoliškim duhovnom ostro prepovedano zedinjencem deliti sv. zakramente; istina je, da poljski listi na Ruskem ne smejo pisati o zadevah zedinjene cerkve.

Izvirni dopisi.

Iz Dolenjskega, 5. novembra. G. učitelj Stanonik, vrli domorodec, stal je pred sodnijo in je bil nekriv spoznan, kar nas je silno razveselilo. Vprašamo pa, kedaj pridejo pred sodni stol oni izmed nemčurške garde, ki so, kakor se je svoje dni iz Kostanjevice poročalo, nadležnejši od ogerskih ciganov z denarjem, smodkami, šnopsom, nesramnim hujskanjem itd. itd. begali volilce in sleparili? Ljudstvo, t. j. pošteno ljudstvo kar strmi, da so gosp. Stanonika klicali pred sodnijo, druge pa, kterih sleparije so bile po časnikih natančno zaznamovane, pustili pri miru.

Iz Gradca, 5. novembra. Nedavno sem v dunajskih časnikih bral, da tukajšnji vseučilišniki zopet nameravajo napasti in psovati Don Alfonsa. Res je, da tem omikancem ni dosti mar, kako svet sodi o njihovi surovosti, a vendar si ne upajo ponavljati lanskih škandalov, ker dobro vedo, da bi se poslej z njimi več tako mehko in prizanesljivo ne ravnalo kakor doslej. Namesto tega imeli smo pa tukaj druge škanđale. Spomin dopolnitve vseučilišča graškega obhajal se je vsako leto s komersom, kterega so se dosedaj navadno vdeleževali le nemški dijaki. Letos pa so bili tudi Slovani in Italijani pripravljani vdeležiti se veselice, in so le zahtevali, da se v odbor, ki je imel skrbeti za izvršitev te slovesnosti, vo-

lijo tudi nekteri Slovani in da se v program sprejmó tudi nekatere pesmi slovanske in italijanske. Pa nekteri velikonemški kričači so se strastno ustavljali temu nasvetu in vsled tega je nastal hud krik in prepir; nekteri celo pravijo, da so se s pestmi. Nemški dijaki menda mislijo, da imajo pravico zatirati svoje slovanske tovarše, kakor se Slovani zatirajo tudi v političnem oziru. A kam bodedo prišli, če bote namesto pravice začela vladati samovoljnost in surova sila?

Domače novice.

V Ljubljani, 9. novembra.

(XXXV. odborova skupščina slovenske Matice) bo v sredo dne 17. novembra l. 1875. ob 4. uri popoldne. Vrsta razgovorov: 1. Prebere in potrdi se zapisnik 34. odborove skupščine. 2. Poročilo o odborovem delovanju od poslednje skupščine 15. julija t. l. 3. Račun in proračun, ki je odbor predložil 11. občnemu zboru. 4. Določi se dan 11. občnega zbora. 5. Posameznih odbornikov nasveti.

(Iz seje deželnega odbora 29. oktobra.) Od razpisanih 8 deželnih štipendij za učence vino-in sadjerejske šole na Slapu jih je deželni odbor naklonil sledečim prošnjikom: Matevžu Premrlu iz Ubelskega, Jožefu Urbančiču iz Trnja na Notranjskem, Juliju Kolbeznu iz Črnomlja, Francu Žgurju iz Podrage, Petru Vrtovcu iz Goč in Janezu Kaplerju iz Vélikega Trnja pri Krškem. — Dve štipendiji ste še oddati. — Sekundarju na porodišnem oddelku deželne bolnišnice dr. Jož. Drču se je po dogovoru z deželno vladno sekundarska služba za dve leti podaljšala. — Na dopise o povišanji učiteljskih plač v Postojni, Radolici, v Predasljih in v Št. Petru se je sklenilo, deželnemu šolskemu svetu odgovoriti, da se deželni odbor zamore le v tem slučaju za povikšanje izreči, ako je v proračunu normalno-šolskega zaklada potrebna dotacija od deželnega zbora dovoljena, da naj se deželni šolski svet zarad povikšanja plače kakega učitelja vselej prej obrne na deželni odbor.

(Saj smo pravili!) Odbor za tako imenovano mestno godbo se je sestavil in sicer nahajamo v njem razen dveh udov same odločne nemškutarje. Da bo tako, to smo mi že prej vedeli in pravili. Ta odbor misli izdati vabilo v nemškem, pa tudi v slovenskem jeziku do vseh Ljubljančanov, naj bi pristopili društvu. Toda Slovenci menda ne bodo šli tako brž na trnik, zlasti zdaj ne, ko imamo za svoje groše boljših potov, ko da bi ž njimi podpirali napravo, s katero bi se potem ko nemčurška požarna straža bahala. Za nas bi taka glasbena kapela tako ne bila, saj so se nemčurji v „turškem listu“ jezili še nad vodjo nemškega gledišča, ker je — čeravno za drag denar — dal le za en večer svojo glediščno godbo dramatičnemu društvu.

(Slovensko gledišče.) Tretja predstava bo drevi. Kazala se bo prvokrat jako dobra po francoskem poslovenjena vesela igra „Ženska borba“, zato se je nadjati polnih prostorov.

(Nemčurški „gasilci“) so jeli napravljati v gostilni pri „Slonu“ večerne shode ali bolje: „knajpe“, pri kterih vse sorte nemčurske in druge neslane burke vganjajo ter se sploh po „knajpovski“ obnašajo. Preteklo soboto so zopet take reči počenjali. Ker so pa jako ubogi na duhu, jim mora dajati še vedno ranjki dr. Costa gradiva za neslane bedarije. Pa taki ljudje zahtevajo od nas, da bi jim mi do godbe pomagali! Saj imajo med seboj kakega lahon-

